

EVALUERING AV SGO1001 – HØST 2016

Bakgrunn

Emnet har vært gjenstand for *endringer i undervisningsopplegg*, og har i tillegg gjort forsøk med *norskspråklig pensum og søkekurs på biblioteket*. Denne evaluering vil derfor fokusere på de nye endringene, vurdere disse og komme med noen refleksjoner til hvordan kurset kan videreutvikles.

Hovedgrepet som ble gjort høsten 2016 var å kutte tradisjonelle forelesninger og seminarer, og erstatte disse med 3-timers *undervisningssamlinger* der studentene selv var aktive gjennom *quiz, tekstoppgaver, gruppeoppgaver og plenumsdiskusjoner*. Samlingene forutsatte at studentene forberedte seg godt i forkant av samlingene, gjennom å lese pensum, se videoforelesninger og lese utkastene til et norskspråklig innføringsverk som vil bli publisert på Cappelen Damm.

Denne evalueringen baserer seg på erfaringene til emneansvarlig, som selv ledet de fleste samlingene, samt på studentevalueringer gjort gjennom Google Forms og en Menti-undersøkelse i siste samling.

Undervisningssamlingene

SGO1001 høsten 2016 bestod av 12 samlinger á 3 timer. I tillegg delte vi de 90 oppmeldte studentene inn i to grupper, slik at det ble avholdt 2 undervisningssamlinger i uken gjennom hele semesteret. Undervisningsledere var David Jordhus-Lier, Milda Jonusaite Nordbø og Aron Sandell. Nordbø og Sandell er stipendiater ved ISS, og ble håndplukket fordi de var kjent for engasjement i undervisningen. Siden undervisningsmaterialet tilgjengeliggjøres i forkant, bl a gjennom videoforelesninger og kapitler skrevet av spesialister, er det vel så viktig å ha gode moderatorer med sterke kommunikasjonsferdigheter, som det å ha faglig ekspertise.

De 12 samlingene fulgte en tematisk modell, som er godt kjent for de fleste på instituttet. Dette er kjerneområder der geografer på ISS, eller nært tilknyttet ISS, kan bidra med forskningsbasert undervisning og tekster.

1. Faghistorie - D. Jordhus-Lier
2. Kjernebegrepene: sted, rom, skala og territorium - D. Jordhus-Lier
3. Metoder og tilnærminger - M. J. Nordbø
4. Økonomisk geografi: globalisering og ujevn utvikling - A. Sandell
5. Politisk geografi: politiske rom, aktører og diskurser - D. Jordhus-Lier
6. Bygeografi 1: urbanisering og urbanisme - A. Sandell/D. Jordhus-Lier (vikar)
7. Utviklingsgeografi: lokale og globale utfordringer - M. J. Nordbø
8. Miljøgeografi: klimaendringer og global transformasjon - M. J. Nordbø
9. Migrasjonsgeografi: internasjonal migrasjon og lokal integrasjon - D. Jordhus-Lier
10. Bygeografi 2: byutvikling og byplanlegging - A. Sandell
11. Arbeidsgeografi: individuelt og kollektivt aktørskap i arbeidslivet - D. Jordhus-Lier
12. Eksamensforberedende seminar - D. Jordhus-Lier

Gruppelæring

På introduksjonsforelesningen ble alle studentene bedt om å finne seg grupper på 4, som skulle danne grunnlag for gruppeøvelsene gjennom hele semesteret. Det var også en kollokvieveileder-ordning i regi av programutvalget (studenter), som disse gruppene kunne bruke. Gruppene fikk også tilbud om å få et søke- og litteraturkurs på Universitetsbiblioteket med fagreferent i samfunnsgeografi På Magnus Lykkja. I løpet av semesteret avla alle gruppene UB et 2-timers besøk, og presenterte sine funn i et kort framlegg mot slutten av hver undervisningssamling.

Pensum

En utfordring i høstsemesteret 2016 var at det nye, norske pensumet ennå ikke var lagt opp som formelt pensum på emnesiden. Disse tekstene fungerte derfor som støttetekster, men også som viktig forberedelsesgrunnlag for undervisningssamlingene. Fra og med vårsemesteret 2017 vil dette pensumet erstatte og supplere eksisterende pensum.

Studentene opplevde derfor en del forvirring knyttet til hva de skulle lese, og hvordan de skulle forberede seg til eksamen. Dette ble diskutert i et avsluttende eksamensforberedende seminar, der emneansvarlig forklarte at begge sett med tekster var relevante for eksamen. De er dessuten delvis (men ikke helt) overlappende i tematikk og begrepsbruk. Dette vil ikke bli et problem fra og med 2017.

Erfaringene til emneansvarlig

Emneansvarlig har i all hovedsak et positivt inntrykk av hvordan den nye modellen fungerer. Den krever mer av studentene i form av forberedelse og aktiv deltagelse i samlingene. Dette passer noen studenter bedre enn andre, og det vil være en helt sentral utfordring i videreutviklingen av faget å aktivisere studenter som ikke trives med å snakke høyt i gruppen eller i plenum. Individuell deltagelse i quiz eller tekstopp-gaver har ikke vært nok brukt i dette semesteret. Dessuten kan gjerne gruppearbeid innledes med noe individuell forberedelse, slik at flere kan bidra i gruppediskusjonene.

Gjennom quizer i Menti kunne undervisningslederne kartlegge kunnskapsnivået og teste om studentene var godt forberedt. Det var tydelig at et stort flertall av studentene hadde lest de norske kapitlene i forkant av hver samling.

Diskusjonene i plenum ble langt bedre i begge gruppene i løpet av semesteret. Allikevel ble de dominert av et mindretall på omkring 1/3, som deltok i diskusjonene uten å bli direkte spurt. Dette er ikke i seg selv et problem hvis de andre får mulighet til å delta i gruppediskusjonene og være aktive gjennom individuelle øvelser.

Gruppeøvelsene var også en positiv erfaring, selv om disse med fordel kan videreutvikles. I mange tilfeller synes studentene det var vanskelig å forholde seg til tekster og case, og disse burde sirkuleres i forkant av seminaret neste semester. Dessuten burde tekstutdrag fra nyhetskilder innledes med noe forklarende tekst. Gruppeøvelsene vil også bli bedre hvis den innledes med en kort begrepsmonolog fra undervisningsleder.

Presentasjonene fra bibliotekssamlingene var også interessante, tematisk relevante og svært gode. Men det kan hende at disse ble for krevende for studentene, ettersom mange brukte mye tid og krefter på å forberede dem.

Pensumet og videoforelesningene ble svært godt mottatt. Det var mye jobb for emneansvarlig å følge opp dette materialet, som ble skrevet i løpet av semesteret. Men det var helt tydelig at studentene fikk mye ut av disse tekstene, og av videoforelesningene. Dette lover svært godt for våren 2017.

Erfaringer fra undervisningsledere

To stipendiater har også fungert som undervisningsledere, og ble spurt om sine erfaringer med undervisningsformen (mine uthevinger, DJL anm):

Milda Jonusaite Nordbø:

Det har vært en spennende og utfordrende erfaring å få være med på å utforske "flipped-classroom" konseptet. Hovedsakelig veldig enig med alt som står i denne evalueringen, men en kort oppsummering.

Ettersom dette skulle være et flipped classroom har jeg forsøkt å unngå så mye forelesning som mulig, men ser fra erfaringene i undervisningssamlingene selv og fra tilbakemeldingene at det kunne med fordel vært litt mer forelesning. Det er en balanse som det tar litt tid å få til. Kanskje det er mulig å hente noe inspirasjon fra SGO4605, hvor det er en nokså tredelt struktur mellom forelesning, gruppearbeid og diskusjon. SGO1001 trenger ikke å være så strukturert, men det er mulig å vurdere om det er noe å lære av, hvis SGO4605 fungerer godt.

De fleste studentene hadde lest et kapittel på norsk, og noen hadde lest et par andre pensumtekster. Det var utfordrende å lage et godt opplegg som kunne komme alle studentene i møte, de som hadde forberedt seg litt, og de som hadde forberedt seg godt. Balansen mellom å miste de som trengte å få på plass grunnleggende begrep, og de som ville diskutere ulike perspektiver var ofte utfordrende å få til. Dette er et vanlig dilemma i pedagogikken, men er mer uttalt når opplegget baserer seg mye på studentaktivitet. Her er det derfor viktig at studentene lærer av hverandre, og at plenumsdiskusjonene gjør det trygt for at alle skal kunne si noe. Hvordan det best kan gjøres, er en kode vi ikke har knekt enda.

Når det gjelder forberedelser fra undervisningsleder, er det uten tvil best om opplegget og tekstoppgaver legges ut på forhånd. Behovet for gode oppgaver som ikke er tvetydige er uttalt, og en av mine egne svakheter. Å lage gode oppgaver er en ferdighet det tar tid og erfaring å utvikle. Dette har jeg som et mål, men ingen annen strategi enn å prøve og feile hvert semester. Det hadde vært veldig spennende å ha en workshop med et utvalg av studenter fra årets kull for å høre mer om hva som fungerte og ikke fungerte av opplegg, oppgaver, etc. Å kunne ha en dialog for å forstå hvilken retning oppgavene skal gå i for at de skal få mest mulig ut av det hadde vært helt ypperlig. Jeg spurte ofte noen av studentene etter første samling hva jeg kunne endre til neste samling. Det innebærer at torsdagsgruppen alltid fikk et opplegg som var prøvd ut og justert utfra erfaringene.

Rommene for undervisningssamlingene var ikke ideelle. Gruppearbeid er så viktig og krever en mer dynamisk setting hvor det er enkelt å sitte i grupper på fire, dele ett bord og hvor undervisningslederen kan lettere gå rundt.

Jeg kunne med fordel hatt mer samfunnsgeografisk bakgrunn for å kunne gi studentene den tryggheten de trenger. Dette jobber jeg meg.

Quiz er et godt verktøy i små doser og ikke til hver samling. Quiz krever fort mye tid, og viser at læringsutbyttet ikke er så høyt. Det er allikevel et godt verktøy, men muligens best i moderate mengder.

Aron Sandell:

Jag håller i stort med i det som redan beskrivits i denna evaluering: det har varit en spännande utmaning att arbeta efter ny modell för undervisning och även om inte allt fallit på plats än (både för egen del och med undervisningsmaterial osv) så tror jag att detta är rätt väg. Här är några korta tankar och reflektioner kring erfarenheter från terminen och hur formatet skulle kunna utvecklas ytterligare.

När det gäller studentförberedelser och arbetsmaterial så har min erfarenhet varit att det har varit något svårt att veta hur mycket att materialet som studenterna tagit del av i förväg och därmed vilka övelser som kommer att fungera. Det har också komplicerats av att nivån på studenterna varierat mellan de som redan läst ett antal kurser och de som är mer eller mindre färska. Som undervisningsledare har jag därför upplevt att det varit extra tidskrävande med förberedelser, eftersom man behöver designa både ett antal oppgaver och övelser, och samtidigt vara beredd genom att ha en föreläsning i bakfickan. Detta kommer så klart att bli bättre med tid, särskilt när det norska undervisningsmaterialet blir pensum; när alla videoföreläsningar är på plats; och när det byggs upp mer erfarenhet hos undervisningsledare. Jag tror likväl att det är viktigt (något som jag också fick höra

från studenterna) att det finns en tydlighet i vilket material som de skall ta del av och att det inte blir för mycket.

För att ytterligare bygga kontinuitet mellan samlingarna och för att se till att studenterna kommer väl förberedda så tror jag att det skulle kunna vara av stort värde om man i tillägg arbetade med någon form av digital kursplattform eller forum (typ en wordpress-sida el. liknande). Exempelvis skulle en sådan plattform kunna användas för att organisera övelser och case på ett mer systematiskt måte och se till att aktivera studenterna på olika sätt redan innan undervisningssamlingarna. (ex. genom att få dem att skriv inlägg eller kommentarer).

Jag tyckte generellt att studenterna kom från bibliotekssamlingarna med väldigt bra material och att det gav bra presentationer. Dock känner jag att det hade blivit ännu bättre om jag lyckats integrera dessa än mer i undervisningssamlingarna. Kanske skulle mer ansvar läggas på studenterna att exempelvis designa en oppgava/övelse/diskussionsspørsmål baserat på vad de funnit. Detta skulle också kunna administreras via en digital plattform.

Jag håller också med i de synpunkter som framförts angående de begränsningarna som föreläsningssalarna som lokal har i genomförandet av 'flipped classroom' modellen. Lokalen gör det svårt att organisera dynamiska övelser och gruppppgaver; plenumdiskussioner blir allt för fokuserade på undervisningsledare; och det är generellt svårt att komma bort ifrån känslan av att det fortsatt är en form av föreläsning som sker. Personligen så tror jag att formatet skulle fungera än bättre med grupper som var något mindre (ca 25-30 studenter), vilket också skulle göra det möjligt att arbeta i ett vanligt klassrum.

Erfaringer fra fagreferent ved Universitetsbiblioteket

Fagreferent i samfunnsgeografi Pål Magnus Lykkja har veiledet studentene i bibliotekssøk hver fredag. Lykkja har også kunnskap om og et engasjement for alternative undervisningsformer og var en pådriverne for kursreformen. Dette er hans erfaringer med opplegget:

1) Bibliotekskuret var så langt eg døme vellukka utfrå kva eg ser på som læringsmål for det reinte biblioteksfaglege. Eg trur studentane har fått dette djuptgåande bibliotekskurset på _riktig tidspunkt_ i utdanningsløpet sitt, for dei fleste studentane verka mogne nok for utfordringa. Dei er kanskje ikkje klar over det enno, men eg trur ein har starta opp ein modningsprosess som vanlegvis ikkje startar før dei byrjar på mastergraden sin. Når dei får brukt databasene og katalogen på eit konkret føremål så lærer ein mykje betre enn eit meir meta-orientert kurs.

2) Sjølv om eg fekk inntrykk av at dei fleste studentane skjønte poenget med bibliotekskurset, så er det kanskje viktig å leggje endå meir vekt på at studentane skjønar at oppdraget på bibliotekskurset er å bruke samfunnsgeografiske kjerneomgrep til å _finne_ gode og relevante kjelder for ein konkret problemstilling, og ikkje analysere dei fram til ferdig konklusjon.

Den vitskapelege prosessen startar allereide ved å velje ut analyseobjekter og litteratur, ikkje som dei er vandt med, å få det servert på eit fat klar for analyse via pensumlistar. Vitskapeleg arbeid handlar om å byggje på andre sin kunnskap, og dei har godt av å verte sosialisert inn i denne særsegne vitskapelege måten å arbeide på tidleg i studiet. Dei er ikkje vanlege forfattarar eller skuleelevar, men vitskapelege forfattarar som byggjer systematisk på tidlegare kunnskap i eit globalt og tidlaust fellsskap, med fastsatte mertonianske prosedyrer som stiller store krav til sjølvstende.

3) Eg merka at det gjekk ei grense på ca. 5-6 studentar, vart det fleire, så måtte med dele oss opp på to bord, og då vart det lite kommunikasjon mellom gruppene, og eg mista den pedagogiske

kontrollen lettare. Betre å ha ei eller to ekstra gruppe enn å ha grupper over 5-6 stykkjer. Nokre gonger så kom studentane så godt i gang utan mi innblanding, at eg såg ingen grunn til å styre dei.

Det har nok vore ein "hårete" pedagogisk og fagleg utfordring å utforme kurset på denne måten, men frå min synsstad, så trur eg at dersom eg møtar ein av desse studentane igjen på kurs eller i ein rettleiingssituasjon, så vil den personen ha eit langt betre grunnlag enn dei som berre har vore på generiske bibliotekskurs eller berre vore sjølv lært. Resultatet visar seg nok på bacheloroppgåver, masteroppgåver og Phd seinare i studieløpet.

Denne vurderingen samstemmer godt med hvordan emneansvarlig opplever disse samlingene. Presentasjonene har vært av høy kvalitet, og studentene synes å ha hatt glede av å bli servert «oppdrag» i forkant, slik at de har et mål men selv må vurdere hvilke kilder de trenger for å løse oppdraget. Antallet studenter har vært grupper på 4 x 2, dvs 8 studenter pr samling (men med en del frafall). Der er vanskelig å redusere antallet til 6 uten å bryte med kollokviesammensetningen.

Tilbakemeldinger fra studentene

Emneansvarlig fikk mye positiv tilbakemelding fra studentene underveis i semesteret. Det ble tidlig klart at en stor gruppe studenter satte pris på endringene, den nye undervisningsformen, og alt forarbeidet som ble gjort av undervisningsledere og kollegiet for øvrig. Samtidig var det viktig å kartlegge hva hele studentmassen syntes om ordningen. I samtale med andre proponenter for såkalt «flipped classroom»-læring, kommer det fram at undervisningsformen hever læringsnivået, men ofte er upopulær hos mange studenter.

I evalueringen på siste samling stilte jeg et svært direkte spørsmål som alle fikk svare anonymt på. «Ville du heller ha hatt tradisjonelle forelesninger?». I en av gruppene svarte 11 ja og 17 nei, i den andre svarte 22 ja og 16 nei. Det gir en samlet ja/nei fordeling på 33/33, altså 50%-50%. Det kan være fristende å spekulere i *hvem* som støttet endringen og hvem som skulle ønske seg tradisjonelle forelesninger, særlig knyttet opp til egen deltagelse i undervisningen. Dette har vi ingen tall på.

På spørsmål om hva som *har fungert best*, svarte studentene følgende i prioritert rekkefølge:

- Undervisningssamlingene, inkl. fokuset på studentdeltagelse (dette ble nevnt at et stort flertall)
- Det norske pensumet
- Engasjerte undervisningsledere
- Gruppediskusjonene
- Videoforelesningene
- Quiz

På spørsmål om forbedringspotensiale, altså *hvilket råd man vil gi til emneansvarlig*, svarte studentene følgende i prioritert rekkefølge:

- Mer forelesning i samlingene
- Mindre gruppearbeid
- Bedre kobling mellom pensum og temaene for samlingene
- Bedre forklaring av begreper
- Bedre forberedelse av gruppeøvelsene
- Lite egnede rom for diskusjon
- Kutte det engelske pensumet

På spørsmålet om hvilke aktiviteter som ga høyest læringsutbytte rangerte de to gruppene de ulike aktivitetene (på en skala fra 1 – lavest til 10 – høyest) som følger:

- De norske kapitlene (8.0 og 8.4)
- Undervisningssamlingene (7.7 og 7.6)
- Videoforelesningene (6.6 og 6.3)
- Formelt pensum (5.0 og 5.0)
- Bibliotekssamlingene (4.6 og 4.5)

Det er viktig å huske på at disse resultatene sammenligner alt fra en enkelt 2-timers aktivitet (bibliotekssamlingene) til 12x3t undervisningssamlinger og en samling av 15-20 norske kapitler. Det er derfor ikke overraskende at de gir ulikt utslag. Det kan også argumenteres for at de to viktigste endringene, det norske pensumet og undervisningssamlingene, i all hovedsak kommer svært godt ut i studentevalueringen. Dette er oppmuntrende i det videre arbeidet med å utvikle kurset.

Eksamen og resultater

Eksamensformen ble også endret høsten 2016. Dette fordi det tidligere har vært en skoleeksamen med mange spørsmål der studentene «testes i pensum». Undervisningssamlingene har lagt stor vekt på begrepsforståelse og –anvendelse – ikke minst knyttet til romlige kjernebegreper og begreper innenfor spesialiseringene (som gentrifisering i bygeografi, globalisering i økonomisk geografi eller politisk aktørskap i politisk geografi). Derfor ble eksamensformen 4 drøftingsoppgaver innenfor den samme rammen (6 timers skoleeksamen). Eksamen ble også gjort digital, noe som egner seg godt for drøftingsoppgaver. I siste seminar øvde studentene seg på å disponere eksamensbesvarelser.

Oppsummering og innspill til videre kursutvikling

Samlet sett kan vi slå fast at endringene virker lovende. Studentene er i all hovedsak svært fornøyde med opplegget, men savner forelesningsformen og føler at den er «tryggere». Forhåpentligvis vil en fortsatt videreutvikling av kurset gjøre at studentene får større tillit til egne evner, og ser behovet for forberedelse, aktiv deltagelse og gruppearbeid. Det videre arbeidet med SGO1001 bør særlig prioritere følgende grep:

- *La det norske læreverket bli formelt pensum.* Denne endringen er allerede godkjent i programråd.
- *Inkludere litt flere begrepsavklaringer (i form av monologer) i undervisningssamlingene.* Disse bør ikke bli lange forelesninger, men fungere som nødvendige forberedelser til hvordan gruppene skal bruke begreper. Vi kan også vurdere en fast form med monolog, gruppeøvelse, diskusjon.
- *Forbedre materiale til gruppeoppgavene.* Jo mindre tvetydige og tilgjengelige disse tekstene er, jo bedre blir diskusjonene i gruppene.
- *Tilgjengeliggjøre undervisningsmaterialet i forkant av samlingen.* Dette gjelder spesielt materialet til gruppeoppgavene, slik at det blir minst mulig lesing i løpet av undervisningssamlingen. Det gjelder også slides, videoforelesninger og andre kilder.
- *Skape bedre koblinger mellom individuelle oppgaver, gruppeøvelser og diskusjoner i plenum.* På denne måten vil aktivitetsnivået til alle studentene heves, og bidragene fra de minst utadvendte studentene også kunne finne veien til plenumsdiskusjonene.
- *Fortsette å eksperimentere med nye former.* Dette inkluderer muligheten for å kutte ut initiativer som ikke fungerer, eller å lage hybrider av nye og gamle ordninger.
- *Forsøke å få bedre egnede lokaler til undervisningen.* Studiekonsulentene ved ISS har sørget for klasserom på Georg Sverdrups hus fra og med våren 2017. Disse rommene er svært godt egnet for diskusjoner og gruppeøvelser.